

Zpráva ze zahraniční cesty

European Conference on Information Literacy

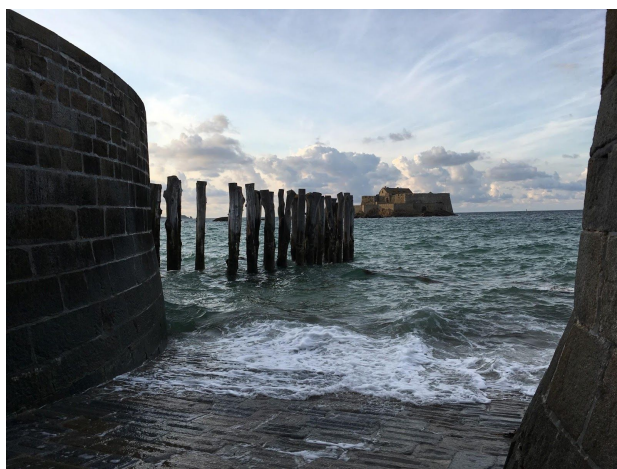
Saint- Malo, Francie

18. - 21.9. 2017

Jana Římanová

Pátý ročník mezinárodní konference si kladl za cíl spojit výzkumníky, informační profesionály, specialisty na oblast médií, pedagogy a další zainteresované strany, které spojuje téma informační gramotnosti.

Konference se konala ve výjimečně malebném přímořském městě Saint-Malo a konferenční lokace Le Grand Large se nacházela přímo na pobřeží na kraji historického města.

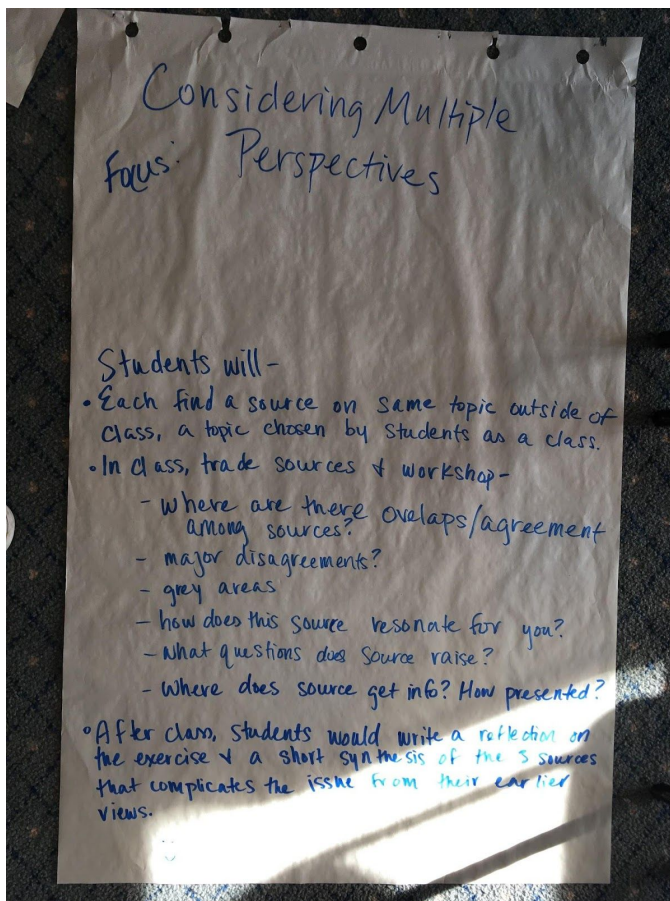

Výhled téměř přímo ze dveří konferenčního sálu v Le Grand Large

Proměna mediálního světa a zároveň významné politické události vedly k tomu, že si nutnosti osvojit si klíčové kompetence z oblasti informační gramotnosti všimla i širší veřejnost.

Nejsilnější témata, která rezonovala celou konferencí se točila okolo tzv. “fake news” - falešných zpráv, které se šíří přes sociální sítě, alternativních faktů a životě v “post-pravdivém” světě. Tématu se věnovaly například příspěvky Information Literacy in the Age of Fake News Johna Nganga Gatheri nebo New, Fake News and Critical Authority Johna M. Budda a Kristine Nicole Stewart, zařazené v sekci Informační gramotnost a etické problémy.

Velmi přínosný byl v tomto kontextu workshop vedený Andreou P. Baer z University of West Georgia. Workshop, který začal poměrně dlouhým teoretickým úvodem zaměřeným na koncept pravdy, relativismu a ideologické víry v podání Hofera a Pintricha (The development of epistemological theories: Beliefs about knowledge and knowing and their relation to learning, 1997), principy holistické a kritické pedagogiky podle Deweyho (Democracy and Education, 1916) a uvědomění si vlastní perspektivy, víry a potenciální předpojatosti podle kolektivu autorů knihy How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching. Andrea Baer se ve svém workshopu soustředila na taková témata jako například jak společenské klima ve studijní skupině ovlivňuje studium a výsledky studujících. V rámci několika skupinových úkolů jsme se pokusili vytvořit výukové aktivity, které by rozvíjely u studentů schopnost kritického hodnocení informačních zdrojů a zároveň zachovaly přátelské a bezpečné klima ve třídě, které umožní konstruktivní diskuzi. Baer popisovala bouřlivou situaci na univerzitě po prezidentských volbách v USA v loňském roce, kdy se debaty mezi studenty velmi vyostřily a místo kritického myšlení jim vládly spíše emoce a zaslepené obhajování vlastních stanovisek bez ohledu na realitu.

Navržená výuková aktivita mé skupiny v rámci workshopu Andrey Baer

S tématem falešných zpráv a post-pravdy úzce souvisí napojení na svět médií. Roli žurnalistů se věnoval příspěvek Thinking about Journalist's Place in Information and Media Literacy Amandine Kervella, Céline Matuszak, Béatrice Micheau a Lucase Roxo.

Podstatným tématem, které na konferenci silně rezonovalo, je hledání role a identity informačního specialisty, v našem kontextu obvykle knihovníka, v měnící se informační společnosti. Přednáška keynote Bonnie Cheuk se věnovala významu informační gramotnosti na pracovišti v byznysové sféře. Společně s důrazem roli žurnalistů tak mohl návštěvník nabýt dojmu, že se knihovníci, kteří byli nepochybně nejčastějšími účastníky konference, cítí být méně významnými postavami v boji za racionální a kritickou práci s informacemi, než výše zmínění. Přednáška Bonnie Cheuk, která má zázemí v bankovním sektoru působila do jisté míry až blahosklonně. Proto jsem ocenila, když se v následné diskuzi ozvaly názory, že by si akadmičtí knihovníci měli vážít své nezávislé pozice a zkusit v diskuzi s dalšími aktéry v informační společnosti vystupovat jako rovnocenní partneři.

Mnohé diskuze se také točily okolo problematiky pojmenování oboru informační gramotnosti. Zaměstnavatelé v soukromé sféře i vedení různých institucí neznají pojem informační gramotnost nebo si neumí představit, které kompetence se pod ním mohou skrývat. Všichni tak nějak tuší, že už nejen vysokoškolští studenti nebo vědci potřebují umět precizně vyhledávat a hodnotit informační zdroje, se kterými pracují, ale tyto schopnosti se stávají klíčovými pro každodenní život všech lidí, kteří využívají moderní komunikační platformy. Zásadní otázkou, kterou by si měli klást představitelé tohoto oboru je, jak přiblížit koncept informační gramotnosti veřejnosti a jak sjednotit a etablovat terminologii, které budou rozumět zástupci různých sektorů.

Zásadním a tradičním tématem je výuka informační gramotnosti v rozličném kontextu a prostředí. Velké množství příspěvků se věnovalo výuce informační gramotnosti na univerzitách a to jak ve smyslu využití nových nástrojů pro e-learning, tak i ve smyslu navazování dobrého vztahu s vedením instituce. V tomto kontextu bych ráda vyzdvihla příspěvek What We Stand to Gain: Librarians Leading Collaborative Assignment Design, který přednesly Kacy Lundstorm, Rachel Wishkoski a Erin Davis z Utah State University. V příspěvku prezentovaly workshopy, které se knihovna pořádala pro vyučující na univerzitě. Workshop byl postaven na metodologii National Institute for Learning Outcomes Assessment a jeho součástí byla diskuze a reflexe o procesu rešeršování a následné vzájemné hodnocení v malých skupinách. Výzkumnice poté vedly rozhovory s zástupci fakult, revidující jejich zkušenost s workshopem a diskutovali s nimi vzorovou studentskou práci. Knihovnice, které se věnují výuce kompetencí spadajících do oblasti informační gramotnosti tak získaly cennou zpětnou vazbu od samotných vyučujících. Vyučující naopak mnohdy objevili své mezery ve schopnostech přizpůsobit se měnícímu se světu vědeckého publikování. Především však došlo k rozsáhlému zlepšení kvality studentských prací. Nutno podotknout, že výzkum byl podpořený grantem z vedení univerzity a pedagogové, kteří se workshopu účastnili byly za čas strávený touto prací zaplacení.

Já osobně jsem na konferenci přednesla příspěvek s názvem Reaching Out to a Wider Audience: Meeting the Needs of Distance Learning Students, který jsme zpracovaly společně s kolegyněmi Hanou Landovou a Kristýnou Paulovou. Příspěvek byl věnován e-learningovému kurzu zaměřenému na rozvoj kompetencí studentů kombinovaného studia s využitím moderních komunikačních nástrojů.

"Cítíme se odtržení od akademického světa, nikdo s námi nemluví," stěžovali si distanční studenti v našem průzkumu

Velice děkuji Fondu podpory zahraničních cest knihovníků Asociace knihoven vysokých škol ČR za možnost se této mimořádně zajímavé akce zúčastnit.